

TEHTÄVÄPAKETTI (ALAKOULUN 5. – YLÄKOULUN 9. LK): DOMOWIK

Ilkka Auer: *Domowik* (Haamu 2018) | Kansikuva Ilkka Auer | ISBN 978-952-7100-60-8 (nid.) | ISBN 978-952-7100-61-5 (epub) | Tehtäväpaketin on laatinut FM, äidinkielen opettaja Jaana Ala-Huissi.

HAAMUN TEHTÄVÄPAKETIT ovat vapaasti käytettävissä opetuskäyttöön. Oman Haamukoulun tuotoksia voi viedä ja katsoa muiden töitä #haamukoulu-tunnuksella (esimerkiksi Instagram, YouTube). Opetusmateriaalitulauksissa ota yhteys oman alueesi oppimiskeskukseen, oman koulun kirjastoon, paikalliskirjastoon tai suoraan kustantajaan. Haamun tuotantoa myyvät kustantajan lisäksi mm. Porvoon kirjakeskus (tilaukset@kirjakeskus.fi), Kirjavälitys Oy (koulut@kirjavalitys.fi) ja BTJ (koulukirjat@btj.fi). Lisätietoa: info@aaveet.com.

Oheiset tehtävät on laadittu yläkoulua ajatellen, mutta niitä voi laajentaa myös lukio-opetukseen. *Domowik* on **kauhu- ja fantasiasävyinen nuortenromaani**. Sen kohderyhmää ovat ala- ja yläkouluikäiset, mutta sen kielestä, tyylistä ja mielikuvituksen lennosta nauttii aikuinenkin lukija.

Tehtäväpaketti on jaettu oppiaineittain, lisäksi mukana on erillisteemana joulu. Peruskoulun opetussuunnitelmaan on suositeltu **ilmiöpohjaista** oppimista ja **monialaisia oppimiskokonaisuuksia**. Tämä tehtäväpaketti mahdollistaa oppiainerajat ylittävää tekemistä, pohtimista ja oppimista. Kirjallisuus oppiaineena on siitä kiitollinen, että sitä voi yhdistää melkein mihin tahansa muuhun oppiaineeseen. Mikäli aikataulu tai lukujärjestys ei salli yhteistyötä, voi kirjallisuuden opettaja aina käyttää vaihtelevia menetelmiä omilla tunteillaan.

Opetuksessa voi hyödyntää myös Haamun kirjatrailereita osoitteessa: youtube.com/haamukustannus

HISTORIA

- *Domowik* sijoittuu Raaseporin linnan lähistölle. Etsikää tietoa Raaseporin historiasta. Tehkää esimerkiksi aikajana linnan vaiheista.
- Kirjassa puhutaan 1300-luvusta ja keskiajasta. Etsikää tietoa Suomen keskiajasta, sen ajoituksesta, maantieteestä, asutuksesta, tavoista, ruuista, vaatteista, uskonnosta ja kirkon asemasta, naisen asemasta, taiteesta ja uskomuksista.
- Kirjan kansilehdellä on Sumeliuksen sukutaulu. Laatikaa omista suvustanne vastaava, niin kauas, kuin saatte nimiä selville.

MAANTIEDE

- Piirtäkää kartta Raaseporin linnan ja Sumeliuksen kartanon alueesta.
- Laatikaa kartta Suomen asutuksesta keskiajalla, vaikkapa kirjassa mainitulla 1300-luvulla.
- Kirjassa mainitaan Snappertunan ja Raaseporin lisäksi ainakin Lappi, Karjalan Elisenvaara ja Turku. Etsikää paikat kartalta ja tutkikaa niiden etäisyydet.

YHTEISKUNTA

- Ferdinand-isosetä jättää kartanon perinnöksi Vilman perheelle. Tutkikaa, miten testamentti tehdään ja mitä siinä täytyy ottaa huomioon.

MUSIIKKI

- Kirjassa Wilhelmiina rakastaa Chopinin musiikkia. Etsikää tietoa säveltäjästä.
- Kuunnelkaa ne preludit, jotka kirjassa mainitaan mm. teos "Sadepisara".

PSYKOLOGIA

- Wilhelmiinalla eli Vilmalla vaikuttaisi olevan Aspergerin oireyhtymän kaltaisia lievän autistisia ominaisuuksia. Hänellä on valokuvamuisti ja hän uppoutuu asioihin. Vaikuttaisi, että hänellä on ollut myös ongelmia kaverisuhteissa. Ottakaa selvää, millainen ominaisuus on Aspergerin oireyhtymä ja millaisia autismin kirjoon kuuluvia piirteitä siinä voi olla.
- Kirjassa mainitaan myös ns. Savant-ilmiö, jota esiintyy autistisilla henkilöillä. Ottakaa selvää ilmiöstä.

KUVATAIDE

- Domowikissa on paljon kuvailua. Monet kirjan miljööt houkuttavat piirtämään. Tässä muutamia piirrostehtävien aiheita:
 - kuva Raaseporin linnan elämästä 1300-luvulla (s. 143)
 - kuva sirkuksesta joko ennen tai jälkeen Hildan katoamisen
 - kuvia kirjan eri henkilöistä kuten Wilhelmiina, Amanda, Gerda, Hilda, Ferdinand-isosetä, Herra Astalo, Domowik, varatuomari Frölund, lapset linnassa, Pihan ukko, korppi Ryökkinen, kettu ym.
 - kuvia kartanon miljööstä: kartano talvella ulkoapäin, metsä, sisätilojen kuvia, kuten torni, Hildan huone, leikkihuone ym.
 - kuvia tärkeistä esineistä kuten klovninukke, susiavain, Domowik-patsas
 - pohjapiirros unelmien kartanosta
 - miltä Alismaassa näyttää?
 - kuvia kirjassa mainituista yliluonnollisista olennoista kuten staaloista, synkkiäisistä, maahisista ym.
- Piirtäkää sarjakuva jostain kirjan jännittävistä kohdista kuten siitä, kun Herra Astalo pyrkii taloon tai siitä, kun Tohtori Liikkiö yrittää saada Vilman valtaansa.
- Tee kirjasta lautapeli.

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

- Tutkikaa kirjan nimiä. Millä aikakaudella ne ovat olleet muodissa? Mitä ne merkitsevät?
- Herra Astalo on anagramminimi, jonka Vilma ratkaisee. Musta Astalo, Musta Staalo ja Asmo Salattu ovat saman nimen anagrammeja. Tehkää kirjan nimistä anagrammeja. Tehkää omista nimistänne anagrammeja.
- Kirjoittakaa omia kuvauksia kirjan paikoista, henkilöistä olennoista ja esineistä. Lukekaa kuvauksia ääneen ja arvailkaa, mikä tai kuka on kuvauksen kohteena.
- Kirjan mukaan Alismaassa asuvat sadut ja satuolennot, mutta sinne päätyy myös historian henkilöitä. Muuan sille perso Elias-peikko vaikuttaisi olevan Elias Lönnrot. Keksikää, millaiseen hahmoon suomalaisen kirjallisuuden muita suurmiehiä ja -naisia olisi päätynyt. Esimerkiksi J.L. Runeberg, Fredrika Runeberg, Sakari Topelius, Aleksis Kivi, Eino Leino, L. Onerva, Minna Canth, Aino Kallas, Edith Södergran, Väinö Linna ym.
- Kirjoittakaa jatkoa tarinalle.
- Kirjoittakaa kirjeitä kirjan henkilöiltä toisille, esimerkiksi Ferdinandin kirje matkoilta Elinalle, Elinan kirje veljelleen eli Wilhelmiinan isälle Hannekselle, varatuomari Frölundin kirje Wilhelmiinalle, Vilman kirje naapurin kaksostytöille jne.
- Kirjoittakaa päiväkirjan sivu jonkun kirjan henkilön päivästä: Ferdinandin, Wilhelmiinan, Hildan, Amandan, Gerdan ym.
- Kirjoittakaa oma kummitustarina kartanosta, linnasta tai sirkuksesta.

KANSANPERINNE

- Kirjassa mainitaan monta erilaista oliota (ks. s. 202) mm. synkkiäiset, vampyyrit, kummitukset, maahiset, peikot, jättiläiset, pirut, tontut, keijut. Tehkää "tieteellinen" selvitys eri lajeista. Määritellä lajien ominaisuudet, kuten sivulla 131 maahisista ja sivulla 216 synkkiäisistä. Tehkää seinälehtiä, joissa on piirros kyseisestä lajista ja määrittely sen ominaisuuksista. Anneli Kannon toimittamasta teoksesta "Kuollut kulkee" (Gummerus 2008) löytyy monenlaisten henkiolentojen määrittely ja selitys.
- Kirjassa kerrotaan syntytarina Rasa-jättiläisestä, joka tuli Lapista ja asettui Raaseporin rannikolle. Etsikää muita syntytarinoita omalta asuinalueeltanne. Onko paikkakunnalla alueita, joiden syntyyn olisivat jättiläiset voineet tarinamielessä vaikuttaa?
- Keksikää omia syntytarinoita.
- Kirjassa kesäpäivänseisäus ja talvipäivänseisäus (s. 161) ovat voimallisia ajankohtia. Tutkikaa kansanperinteestä vuodenkiertoa mm. Kustaa Vilkun kirjoista ja selvittäkää, millaisia uskomuksia eri ajankohtiin liittyy. Myös luonnonuskosilta löytyy tietoa aiheesta, esimerkiksi *Taivaannaulan* nettisivuilta: <http://www.taivaannaula.org/>
- Keksikää uusia uskomuksia nykyihmisen vuodenkiertoon.
- Kirjassa liikutaan sujuvasti ajassa ja eri todellisuuksien välillä. Wilhelmiinalla on "kajo" eli kyky nähdä sellaista, mitä muut (yleensä aikuiset) eivät näe ja kyky vaeltaa todellisuuksien välillä. Poimikaa kirjasta kaikki Vilman yliluonnolliset kokemukset ja esineet (peili, palapeli, avain, portit) tai muut menetelmät, joiden avulla hän "näkee" tai "vaeltaa".
- Keksikää uusia taikoja ja loitsuja, joiden avulla voi nähdä yliluonnollista tai liikkua ajassa/paikoissa.
- Vertailkaa "portteja" yllisen ja alisen välillä muuhun fantasiaan, kuten Harry Pottereihin.

JOULU

- Miettikää, mitä antaisitte joululahjaksi Wilhelmiinalle ja muille kirjan henkilöille.
- Laatikaa Wilhelmiinan perheen joulumenu.
- Kootkaa suomalaisia jouluperinteitä ja esitelkää niitä.
- Ottakaa selvää muiden maiden joulu- tai juhlatraditioista ja esitelkää niitä.
- Vertailkaa vanhoja ja nykyisiä jouluperinteitä.
- Etsikää tietoa joulunvietosta ennen kristinuskon perinteitä esim. yule ja pesäpäivät.